

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Til angrep!

SKATTESVINDEL

Odd Tarberg

Vi kunne lese i avisa 27. november at Danmark var svindla for 12,7 milliardar kroner i perioden 2012–2015, gjennom korttidshandel med aksjar i eit sokalla cum-ex opplegg. Det blir hevda at europeiske land samla har blitt svindla for rundt 55 milliardar euro på denne måten.

Dersom landa hadde klart å frigjere seg frå det jerngrepet som den internasjonale finansindustrien tydelegvis held dei i, og innført for eksempel den politikken organisasjonen Attac har gått inn for sidan skipinga i 1998, så ville risikoen for slike tap i praksis blitt fjerna.

Attac-namnet viser nemleg til forslaget om å innføre ei lita, men effektiv skattlegging på alle finanstransaksjonar, noko som ville fordyre slik spekulativ korttidshandel. Langsiktig ikkje-spekulativ aksjehandel ville ikkje merke ein slik skatt, og rammevilkåra for det realøkonomiske næringslivet ville blitt meir pålitelege. Det er tåpeleg å halde fram med å basere finansiering av bedrifter på spekulative, kort-siktige pengeplasse-ningar. Skadepotensialet til slik spekulativ korttidshandel er som vi ser så enormt at det på ingen måte kan vegast opp av påstandane om at det aukar kapitallikviditeten for realøkonomien.

I det minste må det vere lov å hevde at så lenge finansnæringa ikkje på eiga hand er i stand til å etablere ordningar, som hindrar børsane i gang etter gang å bli brukte av spekulantar til å svindle land for enorme beløp, så burde ansvarlege politikarar ta grep. Mellom anna det grepet som Attac har argumentert for i 20 år.

Odd Tarberg,
Ålesund
otarberg@mimer.no

Et optimistisk forbrukerperspektiv preger Kulturmeldingen, Kultur, sett fra

KRONIKK

Anne-Britt Gran

Kulturmeldingen hopper bukk over hvor kompleks og utfordrende den digitale revolusjonen er i kultursektoren; her er bare muntre muligheter og grenseløs optimisme. Etter tiår med internett ser vi at digitaliseringen også svekker en rekke nasjonale aktører, ikke minst de skapende og produserende leddene i verdikjeden. Når det gjelder teknologiutfordringene i sektoren fremstår meldingen allerede som ute av tiden – en anakronisme.

Kulturminister Trine Skei Grande tar forbrukerens perspektiv på digitaliseringen, ikke perspektivet til dem som produserer kulturen. Se på all kulturen som nå har blitt tilgjengelig fra sofakroken!

Ingen er uenig i at forbrukerne er vinnerne i digitaliseringen. Da kulturministeren vokste opp i Overhalla i Nord-Trøndelag var det ikke mye kultur å få tak i, fortalte hun. Jeg forstår at sett fra Overhalla fortoner internettet seg som en eneste stor godteributikk. Det er bare det at sofaen og det som fortæres der, samtidig er det største substituttet for det analoge kulturbesøket; fysiske kulturarenaer, hvis utgiftsposter er de største på Kulturdepartementets (KUD) budsjett. Og butikkene befinner seg ikke i Norge. Det er spesielt California som stikker av med inntektene og big data om oss – som igjen styrker de globale aktørene i det norske markedet.

Selvsagt kjenner Grande til de digitale utfordringene. Hun har dessuten et helt

departement til rådighet, samt et eget forskningsprogram i NFR (KulMedia) som kan benyttes til å lage virkelighetsbeskrivelser av den svært kompliserte situasjonen både kultursektoren og den nasjonale kulturpolitikken står oppi nå. Hun har åpenbart bevisst valgt å fokusere kun på mulighetene.

Jeg er for muligheter. Digitaliseringen av Nasjonalbiblioteket (Bokhylla.no) og av museumssamlingene (Digitaltmuseum.no) er eksempler

Sofaen er det største substituttet for analoge kulturbesøk.

på veier å gå for å bygge digital offentlig infrastruktur. Å droppe utfordringene er derimot en dårlig idé: Presise tilstandsbeskrivelser er helt nødvendige for å lage egnede strategier som kan ligge til grunn for kulturpolitiske beslutninger. Det er direkte ironisk at en melding som så til de grader hyller sin egen finansiering

av kunnskap om sektoren, i så liten grad tar den i bruk.

Teknologioptimismen til forbrukerne fra Overhalla går på direkte bekostning av de produserende kulturaktørene, som taper penger på digitaliseringen. Da sikter jeg ikke kun til at de som skaper og produserer kulturen tjener (for) lite på Netflix og Spotify, men at internett nå er det største substituttet for potensielt sett enhver kulturaktivitet (å lese bok, gå på kino, teater og så videre).

Aldersgruppen 16–24 år kommer seg sjeldnere og sjeldnere opp av sofaen, noe SSB har dokumentert i de siste to kulturbarometrene (2013 og 2017). «Hadde hele Øyafestivalen blitt streama hadde jeg sett den hjemme, det er så jævlig slitsomt å være på festival», som en av mine studenter siterte en kompis på i en forelesning. De svikter også kinoen,

TEKNOLOGIOPTIMIST: Trine Skei Grande – her i passiar med roboten Pepper på Venstres landsmøte – har lagt fram en kulturmelding som ignorerer utfordringene med digitalisering, skriver Anne-Britt Gran.

FOTO: ANNIKEN C. MOHR

samtidig som det er denne aldersgruppen som tradisjonelt har gått oftest på kino. Film kan strømmes hjemme hele tiden, noe forbrukerne foretrekker, samtidig som filmprodusentene tjener mest på kinobillettene og lite på strømmetjenestene. Dette er en digital utfordring for filmbransjen, redegjort for i filmutredningen for KUD fra 2018 (Gaustad, T. et al. «Utredning av pengestrøm-

mene i verdikjeden for norske filmer og serier»).

I en survey i den kommende musikkutredningen for KUD (BI: CCI og MENON, januar 2019) sier én av tre musikere i sjangerne pop/rock og jazz seg enige i påstanden: «Inntektsnivået mitt fra strømmetjenestene bidrar til at jeg gir ut mindre innspilt musikk nå enn tidligere». 51 prosent var enige i at «De algoritmeba-